

APSAKYMAS

Pilietis Gediminas Atžalynas

Iš praeities Tavo sūnūs
Te stiprybę semia.

V. Kudirka

Gediminas nuo mažens augo Lietuvoje. Gal geriau sakyti, kad jis augo kartu su Lietuva. Senelis Kastytis berniukui pasakojo apie Pirmąjį ir Antrąjį pasaulinius karus, jų baisumus, apie tremtį bei gyvenimą Sibire, nes ten su savo tėvais buvo ištremtas, ten susipažino su Gedimino močiute. Anūkui patiko tos istorijos, o labiausiai klausytis apie partizanus: juk vienas iš partizanų buvo senelio pusbrolis Jonas, kurį dažnai aplankydavo ligoninėje, kol buvo gyvas. Senelis partizaninį karą atpasakodavo taip tiksliai, kad berniukui atrodydavo, kad pats jame dalyvauja. Keista, bet jį tai savotiškai žavėjo. Vėliau ir pats matė, kas dėjos devyniasdešimt pirmaisiais sausio tryliktają... Tądien klausėsi radijo. Žiūrėdamas į Nukryžiuotąjį ir šalia jo tame pačiame kambaryje esančią trispalvę, mintyse prisiekė: „Kaip senelis Kastytis su dėde Jonu gynė Lietuvą, taip pat ir aš ją ginsiu“.

Priešingai nei senelis ir dėdė Jonas, močiutė mažajam Gediminui pasakojo ne tik apie karą. Prieš pietų miegą ar vakare jau gulant miegoti sekdamas lietuvių liaudies pasakas, sakmes, dainuodavo senas lopšines. Močiutė Birutė išmokė daug senųjų minklių ir posakių. Gediminas augo jausdamas lietuviybės dvasią. Be to, Gedo mama ir tėtis laisvalaikio šoko bei dainavo miesto folkloro grupėje. Ten su jais vakarus leisdavo ir sūnus. Jis neprieštaravo – noriai šoko bei grojo. Taip išmoko gerbti bei mylėti liaudies dainas ir šokį.

Mokykloje jaunuoliui pristatė didingą Lietuvos istoriją, garsius kovingus valdovus. Nupiešė sunkų tautos kelią nuo praeities iki dabarties. Gediminas pirmą kartą išgirdo apie sudėtingą lietuviškos žodžio, rašto kelionę. Atmintin įsirėžė lietuvių kalbos mokytojos cituotos žymaus XIX amžiaus antrosios pusės lietuvių kilmės lenkų poeto Adomo Mickevičiaus eilės: „Tėvynė Lietuva, mielesnė už sveikatą!“ Kiekvienais metais su naujomis žiniomis ir Dievo malone Gedimino patriotiškumas augo nelyginant ažuolas - tvirtas, nepalaužiamas, didingas ir su nuostabių lapų vainiku. Galiausiai meilės kraštui liudijimu tapo kariuomenė.

Netikėtai atėjo laikas apginti savo valstybę ir ištesėti kažkada duotą pažadą. Kraštą puolė piktavaliai priešai, norintys pakenkti ne tik Lietuvai, bet ir kitoms, kaimyninėms, šalims. Užpuolikų bombos ir granatos, kulkos ir šratai lėkė į visas puses kliudydamos viską: ne tik pastatus, automobilius, bet ir vaikus, ir senelius. Priešams nieko nebuvo gaila ir šventa...

Gediminas priėmė lemtingą sprendimą: kartu su kariais stojo į grėsmingą, pavojingą kovą. Vyras apsivilko lietuvišką karinę uniformą, pasiėmė ginklus ir kuprinę. Kariai jautė mirties baimę, bijojo nebesutikti mylimų žmonių, amžiams išsiskirti su šeima. Daugumos galvose sukasi mintis, kaip greičiau pasiekti pergalę ir grįžti sveikiems į namus. Tai taip žmogiška... Visi jautė atsakomybę gindami savo mylimą kraštą. Gediminas dar jautė pareigą pateisinti giminės lūkesčius...

Vaikinas drąsiai kovojo jau antras mėnuo. Tai, ką teko matyti Gediminui, niekas nenorėtų regėti. Patriotas matė, kaip žūsta jo draugai, kaip griūna paminklai anksčiau buvusiems valstybės didvyriams, kaip dūžta žmonių svajonės. Tačiau taip pat jautė, kaip vėl gimsta viltys, tad dar atkakliau kovojo ir nuleido rankų.

Vis dėlto atsitiktinė kulka paklydėlė jį susirado. Vaizdai aplink sulėtėjo, oras tapo retesnis. Gediminas nieko nebegirdėjo, staiga suklupo ir nukrito ant Vilniaus grindinio. Kraujas pradėjo

dažyti betoną... Dabar jis suprato, ką iš tiesų simbolizuoja trispalvė: geltona – tai šviesa, užliejanti prieš jaukią tamsą, žalia – tai paskutiniai vaizdiniai nuostabios lietuviškos žalumos, raudona – kraujas, per amžius lietas dėl savo įsitikinimų ir krašto laisvės. Mintis nutrūko ir Gediminą užgulė saldaus miego gelmė...

Praėjo daug laiko, tuomet Gediminas išvydo akis režiantį šviesos šuorą. Išgirdo atodūsi. Paskui pajuto švelnų prisilietimą prie rankos. Šiaip ne taip atplėšė sukibusias blakstienas, pamatė baltas sienas, baltą patalą ir besišypsančią mamą, netoliese nušvitusį tėvo veidą. Tuomet suprato, kad yra gyvas. Svarbiausia buvo žinia, kad Lietuva yra visiškai laisva, kad pergalė buvo pasiekta - vadinasi, jo priesaika tesėta.

Laikas dar šiek tiek pajudėjo pirmyn ir pilietis Gediminas Atžalynas jau savo Atžalai - sūnui - pasakojo apie jo prosenelį Kastytį ir prosenelę Birutę, patyrusius Sibiro tremtį, prosenelio pusbrolių Joną, pasirinkusį partizano kelią. Kambaryje girdėjosi mažo vaiko lūpomis pašnibždomis skiemenimis skaitomi žodžiai : „Iš pra-ei-ties Ta-vo sū-nūs/ Te stip-ry-bę se-mia“...